

עין משפט ונר מצוה

סם א מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה א סמג עשין פד טו"ע יו"ד סימן לו סעיף ה:
ע ב מיי שם הלכה ז [ח טושי"ע שם סעיף ד:
עא ג מיי שם הלכה טז יט סמג שם טו"ע יו"ד סי' לת סעיף ד:
עב ד עיין בזה במ"מ פ"ח מהל' שבת הל"ט ובכ"מ שם [וע"ש בכס"מ הי"ז] טושי"ע א"ח סי' שט סעיף ח:
עג ה מיי שם פנה לאוין סה טושי"ע א"ח שם:
עד ו ז מיי פ"ח מהל' שמיטה הלכה ז סמג עשין סג טושי"ע יו"ד לו סעיף ג:
עה ח מיי פ"ו מהל' ביאת מקדש הל"ג [טו"יד סימן שט ובצ"נ]:
עז ט מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה יט סמג עשין סג טושי"ע יו"ד סי' לת סעי' ה:
עז י מיי שם טושי"ע שם סעי' ד:
עח כ מיי שם הלכה יג סמג שם טושי"ע יו"ד סי' לו סעיף ו:
עט ל מיי שם פ"ח הלכה ה סמג שם טושי"ע יו"ד סי' לת סעיף ד:

שיטה מקובצת

[א] והנך דלקמן בהלכות גדולות הס"ד: [ב] אבל בסדרן היינו רביתייהו נראה לפרש בסדרן דוקא באותו ענין שחן שוכבר: [ג] וכ"ש אם דבוקות זו על גב זו או הראשונה עם השלישית: [ד] אע"פ שאין הקרום דבוק למקום אחר וכ"ש כשהוא דבוק לאונה אחרת ואי הוה אמרי':

רבינו גרשום

רבא האי ריאה דאגליד כאחינא סומקא כלומר דאינקיב עילאה ולא אינקיב תתאה דתתאה אימא סומקא: ג"ל. קט.
אזי מבצבצא טרפה כלומר דאינקיב ואי לא מבצבצא כשרה. תתאה אינקיב עלאה לא אינקיב והאי דקא אורשא זיקא דביני וביני קא אורשא: דמטריש לישון קשה.
אי מבצבצא כו' דכיון דמבצבצא דהאי אינקיב: נצרך הוה כלומר שהאדום כנגד המכה. אלא לא שנא כלומר בין מקצת ובין כולה כשרה: אזיה יבשה כלומר לענין כבוד אוון כבוד שיבשה אינה חשובה יבשה עד שתהא נפרכת בצפורן: אפי' תימא רבנן כלומר אפי' רבנן דמחמירי לענין אוון כבוד דאמרי אפי' אין יבשה אפי' לרבייהו אינה חשובה יבישה לענין ריאה עד שתהא נפרכת בצפורן מ"ש התם לענין אוון כבוד כיון דשליט בה זיקא כו' אבל הכא כיון דלא שליט בה זיקא הדרא בריא אפי' לא יצא ממנה דם ואינה חשובה יבישה עד שתהא נפרכת בצפורן. דאסיק גילדי גילדי לשון מכות ואבעבועות: אין מקיפין כבועי שאם יש נקב

מו:

איִנְקִיב תתאה וְלא איִנְקִיב עִילָאָה מאי.
לעיל (דף מה.) גצי קרום של מוח לא בעי הכי דפשיטא דעילאה מגין שהוא עבד וחזק:
וה**לְכַתָּא** **מגין בדרב יוסף ב'**. ככל דוכתי [לקמן ג:] ק"ל כרבינא לקולא ולא הולך לפסוק כאן אלא משום דבעי לאחויי דרב

יוסף: **אִלָּא** **לא שנא.** פירש ר"ח

לא שנא וטרפה ולפירושו הא דלומר לקמנ' אדומה כשרה מדר' נתן לרר' לומר היינו כשמתלכנת ע"י נפיחה וכן משמע מתוך הלכות טרפות דרבינו גרשום וזה"ל של רבינו תם וצקונטרס פירש לא שנא וכשרה דלקמן וכן פסק זה"ג ורב אלפס ורבינו יעקב בר רבי אבין היה מודה: **אוֹכְמִי** **אוכמי.** פירש צקונטרס טי"ש: שיש בה מראות שחורות והא דלמרין צסמוך כדיומא טרפה יש לפרש דהיינו כשרוצה כך ומעשה בל לפני רבינו תם והכשיר כשלל היתה רוצה שחורה אבל מימה דכיון דלומר לקמן (דף מז:) דטרפה משום דשחור אדום הוא אלא שלקא א"כ מה לי רוצה מה לי מקצתה כיון דע"י לקותא היא ונראה לפרש דלכומנא דהכא היינו כי כוחלל דלומר לקמן (שם) דכשרה וכן פירש בהלכות גדולות של ר"ת ס': **אִין** **מקיפין בבועי.** כשניקצה היכא דלא ממשמשא דלא דטבחא כדפירש צקונטרס דאי לא ניקצה כשרה צר מהיכא דאיכא תרי צועי דסמיכי להדדי כדצסמוך: **אבֿל** **בסדרן היינו רביתייהו.** נראה ס' לי כסדרן דוקא

באותו ענין כמו שהן שוכבות זו אלל זו אלל אם הם שוכבות זו על זו אע"פ שהם סמוכות זו לזו טרפה דאין זה כסדרן ועוד כתוב צערוך ט' צסם ר"ח כסדרן' קבלה רב מפי רב אפילו סריכן תרי אוני צלמנע ועיקרן מפרקי מהדדי טרפה וכ"ש אם דבוקות זו ע"ג זו א הראשונה עם השניה או השניה עם השלישית דודאי טרפה ורבותיה הגאונים כתבו כיוון דחלא סירכא ט על גצי חצרתה היא רבינא ולא איכפת לן בההיא סירכא והרצה תמיה רבינו יהודה על קבלת ר"ח וכתב שלא מלא ככל הלכות טרפות של רבותינו שראה שום חילוק בין מיפרקי מעיקרן ללא מיפרקי:

דִּיִּינֵנו **רביתייהו.** על פירוש הקונטרס דפירש דהסירכא מחמת נקב היא צלה קשה לר"י דלמאי כסדרן כשרה נהי דאניה נמשכת לכאן ולכאן לא היא אלא קרום שעלה מחמת מכה צריאה שאינו קרום אע"פ שאין הקרום דבוק למקום אחר י ואי הוה אמרין הא דכסדרן

זה אוירא הדרא צריא: גילדי גילדי. קליפות קליפות קרושט"ט צלע"ז ענין מכות מלנ"ש: **אוֹכְמִי** **אוכמי.** טי"ש צלע"ז שחורות: **הוּוּוּא** **חוווא.** גוונים גוונים דוקא הנך גוונים דלא מיטרפא זהו כגון אדומה ירוקה והנך דלקמן בהלכות א: **אִין** **מקיפין צבועי.** צועה שניקצה צריאה היכא דלא ממשמשא ידא דטבחא דליכא למיתליה צטבחא ואין ידוע אם קודם שמיטה אם לאחר שמיטה אין מציאין צועה אחרת להקיף ולקרצ אללה ולנוקצה ולראות אם מראה הנקצים שוים כדאמרין לקמן צפירקין (דף ג.) מקיפין צריאה דה"מ ריאה אכל כיון שנעשית זה צועה אין מראה ניכר זה שעשוי להשמות כל שעה ושמה מראה אחר היה לו ונשתנה. לשון מקיפין מקרצין זו לזו כמו אין מקיפין שתי חציות דמסכת ביצה (דף ג:) **לִים** **לשו דזיקוסא.** ססירכא זו מחמת נקב היא צאה שמתוך שהריאה שאצת כל מיני משקה והמסקה נעשה עב בתוכה כמין גלייר"א ויוצא מעט מעט דרך הנקב נקפה ונעשה קרום כך מלאמי צתשוצת הגאונים ואע"פ שהוא סותם הנקב ואין מוציא רוח הא אמרין' קרום שעלה מחמת מכה צריאה אינו קרום שסופו ליסתר: **שלא כסדרן.** כגון שמים החלוטות נדבקו צסירכא ממעל לאמנעית או מתחתיה: היינו **רביתייהו.** זו מגיה על זו והדרא צריא שמתוך ששוכבות זו על זו אינן מתפרקות והקרום הולך וחזק אכל כשהן שלא כסדרן זו הולכת לכאן וזו הולכת לכאן והקרום מתפרק ונסתר וכן הלכה דליכא מאן דפליג עליה. ואזנה הסרוכה צאומא והיא אללה מעשה בל לידי ושאצתי את פי רבינו יעקב בר רבי יקר והתירה לי לאכול ויש שאוסרין והוא אמר לי טעמו וטעמם. האוסרין אומרים הרי נקב יש ולא מנאנו שהותר אלא צאוני כדאמר רבא אכל כסדרן היינו רביתייהו אכל אומי לא קאמר וטעמא דאוני משום שעומדין צמיצר החוה ומתחממות והדרא צריא וטעד שהרי צריאה הסמוכה לדופן צאוני כשרה וצאומא טרפה כדלקמן (דף מה.) וטעם מורי לא מניין אומא כגממא ורבא לא אמר טעמו משום חוס דהא ככל הריאה אמרן לעיל דלא שלט זה אוירא ורבא פי' טעמו משום דהיינו רביתייהו כלומר כן הן גדילות זו עם זו ואין מתפרקות זו מזה הלכך ל"ש אוני ול"ש אומא ורבא דנקט אוני משום דעיקר מילתיה דאורי לן דשלא כסדרן טרפה ואע"ג דאי הויה סריכי אוני צדופן הוי כשרה כדאמרין לקמן (דף מה.) אשמעינן רבא דהתם היינו טעמא דכיון שהחלל צר הן שוכבות תמיד אכל הדופן ואינן מתפרקות ממנו (א') זו מוז אכל דשלא כסדרן מתפרקות הן שהרי אמנעית מפרקתן ולא תימא דוחק הדופן מעמידן שלא יתפרקו זו מזה אכל צאומא ואומא שלא כסדרן לא איצטריכא לן לאורויי דכיון דצרוצב החלל הן עומדות מי יחזיק זה שלא יתפרקו וסייג מלאמי לדבריו צתשוצת הגאונים וניכרים דצרי אמת. ועינויתא דוורדא כל היכא כדצכבא' טריפה דכוליה לגצה ידיה שלא כסדרן נינהו:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

כֹּהֲנִינָא סומקא. שנסארת צקרום התחתון והיא כתמרה אדומה:
דלוּוּשא. כשנופחין אותה משמעת קול כאליו רוח יוצא ממנה: ה"ג **אי ידעינן מהיכא אוּוּשא מוּסְצִינן** **עלה גדפא או גילא או רוקא.** מושיצין על אותו מקום כנף פלומ"א צלע"ז: **גילא.** קש: **אי מצצנא.**

ההיא רוקא מחמת הנפיחה צידוע שיש שם נקב שהרוח יוצא משם: **טרפה.** משום ריאה שנקצה: **ואי לא ידעינן מהיכא אוּוּשא.** פעמים שאין יכול להצחין לשמיעת האוזן מהיכן קול זה נשמע: **מייסין משיכלתא.** קווי"א צלע"ז: **דמיא פשורי ומוצינן.** לכולה ריאה לתוכה שכל מקום שיש זה נקב יצצנא המים: **דכוּוּן** **לג.** והנקב נסמס ואין זו צדיקה יפה: **דמערי** **לג.** מקשין אותה כצנן ואם אין שם נקב צקרום העליון ויש נקב צתחתון מתקרה העליון מחמת שהוא קלוש ומים הקרים מותחין אותה כשמתקשה שקורין **דייר"ש:** **ספאה אינקיב.** והרום יוצא מצפנים דרך הנקב ואינו יכול לצאת חוץ מפני קרום העליון שמגין ונכנס הרום לצין צ' הקרומים לפיכך היא משמעת קול: **שפאדומה.** שנקוטרד"א: **מי** **לא סניא ושאר שקלים ורמשים.** קטנים כגון

לפרדעים ודומה להם שעורן רך חוץ משמונה שרצים שעורן קשה אינו חייב עליהן צצבת משום חובל עד שחלא מהם טיפת דם ואע"פ שנלצר הדם והאדים עורן מצמוץ אין זה לקוטא דמתוך שעורן רך הוא ממחר האדים וה"מ ממחר האדים ואמאי חשבת ליה נקב: **ול"ס לעמונה שרצים מדמין לה דסנא.** זהו צפ' ח' שרצים (צבת קו:): **נלצר הדם.** ונאסף צמקום אחד דהיינו האדים העור מצמוץ אף על פי שלא יאכ וקרי ליה התם חצורה שאינה חוזרת דכיון שהאדים העור מצמוץ צידוע שנקרע העור מצפנים וסופו לינקב וללאת והכא נמי להאי קרום דריאה חשבת ליה כעור גמור והכי מפרש התם דצהנך דאית להו עור הויה חצלה וצהנך דלית להו עור לא חשיבא חצלה הך צריית דם. ויך ממתניא קמייתא לא ידענא היכא תניא: **אלא**

לא שנא. דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) אדומה כשרה מדר' נתן: **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.** ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך ששהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצאיש ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט** **לא שנא.** דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדאמר לקמן (דף מז:) **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **אזיה היא יבשה.** לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המ**

מסורת הש"ס

א) נבשרי' וימא עה: ד"ה כסלו'ס פירש קול'ס בלשון ארמי'ן: ב) ונעיל מג: לקמן נח:ג, א) שיך לע"פ, ד) ז"א אכל אי אמרינן, ט) ונעין תוס' בבורח יט: ד"ה פרה ותוס' ע"ז כל: ד"ה פרה וכו',

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אכל ביני וכו' דוורדא או שהא: ב) תוס' ד"ה (בדף הקודם) היינו וכו' אי לא סבין מוא' ע"ז וזות אי נמחק:

מוסף רש"י

הני תרתי בועי דסמיכי להדדי. אם יש שני צעות בריאה ואין חוט הריאה מפסיק ביניהן טרפה, דאמרין מחמת נקב שהיא ציניהן נדבקין יחד ועלה ציניהם קרום וקו"ל קרום שעלה מחמת מכה אינו קרום וטריפה, כי עמד לילך זה הקרום ויעמוד הנקב ותמות מיד (הפירוש עמי קס). ה' אוני אית לה לריאה. לנב מתרי האמות הגדולות (שם עמי קסא). או חליף. היינו חסרה ממקום שהיא ראויה להיות שם (ועלי' מג.). חיוי ברייתא. הרעות בלפך ובעירם (עלי' מג.).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

פירוש חזקוני לפרק זה

פירוש חזקוני לפרק זה

פרסי בועי דסמיכי אהדדי. קים ליה לרבא דאין סמוכות אלא מחמת נקב שהיה צריאה והעלה הנקב את הצעות הללו כציצוי: **חדא ומסתויא כפרסי**. ואם אחת היא ונראה כמין סדק באמצעיתה ודומה לז': **בועינן לה**. באחת מזדיה: **סלס מימינא**. דבהמה והיא לימין הטבח כשהיא תלויה ברגליה ובני מעיה כלפי הטבח: **יסי**. סבירא ליה לרבא דכנטול דמי. ולית הלכתא כוותיה כדאמרין בסמוך ורמיזי שהשירה מורי רבינו יעקב אכל בחסיר וחליף הלכה כמותו דליכא מאן דפליג: **אמר ליה**. רב אחא לטבח כשלא מן הבית: **מאי אמר נך**. מרימר: **אמר ליה**. רב אחא לטבח: **הדר עיילא קמיה**. דלמא לא עיין בה שפיר. דסבירא ליה לרב אחא הא דרבא: **וה"מ**. דיתרת כשרה דקיימא דברא דאוני: **אכל ציני ציני**. כגון מלמטה לערוגה כעיוניתא דוורדא א) **סשהיא צין שתי** הערוגות מלמטה או שיש אחת באמצע האומא על גבה שלא כסדר חיתוכא דאוני טרפה: **גברייתא**. רעות בלפך. ואמרי לה ברייתא צריאות ושמונות: **עינוניתא**. כמו אינוניתא אונה קטנה. דוורדא על שם^י קלישתה ואדומה: **וה"מ מגואי**. מתחת: **א פילו כטרפא דאסא**. קטנה בעלה של הדם. ומדסבר רב אשי למיטרפה שמע מינה לאו אורחה וצחינ דידן דלית ברובא דידהו אי משכחינא ריאה דלית בה עינוניתא כשרה. ויש אומרים שאם חסרו אונות הימין מנטרפין לה צהדיהו הואיל ויתרת היא ובתשובת יאזעבליים מנאחי כן אכל לא שמעתי ואין הדבר נראה צעיני הואיל ולא קיימא דברא דידהו יתרת היא ואותם הראויות להיות וחסרות והוא לא כחליף וטרפה וכדמשתכחן תרתי עינוניתא שמעתי מפי מורי הזקן שנחלקו בה גדולי הדור ר' יהודה בן רבי ברוך ותצרייו ולא פירש לי דעתו ונראה לי שהיא טרפה דהא יתרת דביני ציני היא ולאו אורחה דחדא גופה לא אכשרן אלא משום דכל הנן צרייתא הכי אית להו: דדמיא

פירוש הקונטרס אע"ג דקרום העולה מחמת מכה אינו קרום היינו כשאינו סרוך בשום מקום אכל כשהיא סרוכה במקום שאינה עומדת להתפרק סותמתה ומגינה יותר שהקרום הולך וחזק ומיהו הא דפרוך רב יוסף לרבינא רבא תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא א) אמאי טרפה כו' ה"נ הוה מצי לאקשוי אמאי דמכשר רבא תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופרוך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא בלא שמנריצין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן אז סמוכות וסרוכות בללעות או בצצר שצין הללעות והשתא אם הסרכות באות בלא נקב א"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן צריאה הסרוכה לדופן במקום צריאת דאוני יא' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואז אחי שפיר דדקינן לה בנפיהה שמה עדין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אללא פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושאלתא את פי רבינו יעקב צ"ר יקר והמירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונה סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שצעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאנוני המיר רבא כמו שמפרש בקונטרס שעומדת במיזר החזה כדלקמן ואינה מתפרקת אכל באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל ההמתי להצביא ראה וכן צה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיץ"א יא' ומזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומיו של רבינו שלמה שפשט היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ואנו ממקום שפשט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נחשון גאון ור"ת ורבינו שמואל ור"י בן רבינו יהודה כולם מתיירם ובתוספות רבינו יהודה להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורבא אמר סתם צין צימין צין בשמאל והא דלא אמר שצעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא יא' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא דאונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **אי שפבי אהדדי חדא היא ובשרה**. כתב צעל הלכות גדולות דצעות בשיפולי ריאה דהיינו בשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ותימה דמה ענין זה אלל זה ואי חשיב ליה יתר בסוף ריאה הכי נמי באמצע ואין לאסור מפני שנראה כשתי צעות דהא מכשרין היכא דשפבי אהדדי ושמא הטעם דכשעומד בסוף סופו ליפסק ולינקב ועוד ליזהר שכל דצריהם דברי קבלה וכן פסק רבינו ייא' גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא צישרא כשרה: **ויאי טרפה**. כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו יש הפסק ציניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ציניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי אהדדי וכשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צעות שיש בהן מוגלל אכל צמחים קשין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב"ה** הני עיזי ברייתא הבי אית דהו. והא דאמר דביני ציני טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוניתא דורדא פירש בקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דציני וציני לאו אורחה דחדא גופה לא יין אכשר אלא משום דכל הני עיזי צרייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי צרייתא הכי אית להו יין ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולוה אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי צרייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת כשרה ונראה דאין ראה מזהמות שלנו דשמוכות חלוקות משלהם כדאשכחן בפרק הלוך בזהם (בסויות דף יט:) דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן וצהמות שלנו יולדות לפעמים בשנה שיהי א' אם לא שנאמר דכשיוולדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה מצחי עינוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוניתא מנטרפת להשלים: אכל

פרק שלישי חולין

מו.

דכסדרן כשרה היינו במקום סמכות האונות זו לזו דחצרמה מגינה על הנקב י' אם כן צחנם הוה מחלק צין כסדרן לשלא כסדרן אם היה חילוק אפילו כסדרן ואם היינו מפרשים היינו צריתייהו שזהו גידולה שרגילה הסירכא לצא שם בלא נקב הוה ניחא אכל ר"ח פירש צריתייהו הוי כמו מרצעייתיהו כלומר היינו דרך רציעתו והיה נראה לפרש דרגילה הסירכא בלא בכל מקום צריאה בלא נקב מתוך שהיא שואבת כל מיני משקה והא דטרפה שלא כסדרן היינו משום שסופה להתפרק וחשיב כנקוצה כיון שסופה לנקב אכל קשה מהא דאמר לקמן (דף מח.) גבי ריאה הסמוכה לדופן דרב נחמיה צריה דרב יוסף צדיק לה בפשורי ומאי צדיקה שייך והא לעולם לא תצנצן כיון דהסירכא עולה בלא נקב ומיהו בללאו הכי קשה דכי אמרין נמי דמתחת נקב היא בלא איך היה יודע ע"י שלא תצנצן שהסירכה זו מחמת דופן כי נמי ניקבה הריאה לא תצנצן שהקרום סותם את הנקב וטרפה היא דסופו ליפסק כשאינה סרוכה במיזר החזה במקום צריאת דאוני כדלקמן אלא שאני התם דחומרא בעלמא הוה דעציד דמן הדין יש לתלות בדופן

דאיכא ריעותא והוא היה בודק להחמיר דאי מתרמי יא' דהיא מצנצנא הוה טריף ומיהו קשה דקאמר מר זוטרא הא דרב נחמיה דצדיק לה בפשורי אדרבא מתניין לה אחרי אוני דסריכי שלא כסדרן וההיא צדיקה הויה כדי להכשיר אי לא מצנצנא והשתא והלא לעולם לא תצנצן ומיהו היינו הא דפריך עליה בשלמא הכא תלינן בדופן אכל התם אי האי אינקב טרפה ואי האי אינקב טרפה ופירש שם בקונטרס בשלמא הכא צדיק לה דאי לא מצנצנא לא אמרין דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למיתליה בדופן תלינן בדופן וכשרה אלא הכא גבי תרתי אוני מכדי סירכא זו מחמת מכה היתה והי מניייהו דאינקוב טרפה והא דלא מפאק זיקא קרום עלה בה וסתמה ומיהו לפירוש שפירש שקרום עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר אי האי אינקיב אלא אי האי מיינקיב ושמא אינקיב הוי כמו מיינקיב ויש ליישב אינקיב אלא סרוך בשאינו סרוך בשום מקום אכל כשהיא סרוכה במקום שאינה עומדת להתפרק וזחוק ומיהו הא דפרוך רב יוסף לרבינא רבא תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא א) אמאי טרפה כו' ה"נ הוה מצי לאקשוי אמאי דמכשר רבא תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופרוך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא בלא שמנריצין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן אז סמוכות וסרוכות בללעות או בצצר שצין הללעות והשתא אם הסרכות באות בלא נקב א"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן צריאה הסרוכה לדופן במקום צריאת דאוני יא' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואז אחי שפיר דדקינן לה בנפיהה שמה עדין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אללא פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושאלתא את פי רבינו יעקב צ"ר יקר והמירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונה סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שצעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאנוני המיר רבא כמו שמפרש בקונטרס שעומדת במיזר החזה כדלקמן ואינה מתפרקת אכל באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל ההמתי להצביא ראה וכן צה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיץ"א יא' ומזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומיו של רבינו שלמה שפשט היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ואנו ממקום שפשט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נחשון גאון ור"ת ורבינו שמואל ור"י בן רבינו יהודה כולם מתיירם ובתוספות רבינו יהודה להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורבא אמר סתם צין צימין צין בשמאל והא דלא אמר שצעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא יא' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא דאונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **אי שפבי אהדדי חדא היא ובשרה**. כתב צעל הלכות גדולות דצעות בשיפולי ריאה דהיינו בשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ותימה דמה ענין זה אלל זה ואי חשיב ליה יתר בסוף ריאה הכי נמי באמצע ואין לאסור מפני שנראה כשתי צעות דהא מכשרין היכא דשפבי אהדדי ושמא הטעם דכשעומד בסוף סופו ליפסק ולינקב ועוד ליזהר שכל דצריהם דברי קבלה וכן פסק רבינו ייא' גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא צישרא כשרה: **ויאי טרפה**. כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו יש הפסק ציניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ציניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי אהדדי וכשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צעות שיש בהן מוגלל אכל צמחים קשין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב"ה** הני עיזי ברייתא הבי אית דהו. והא דאמר דביני ציני טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוניתא דורדא פירש בקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דציני וציני לאו אורחה דחדא גופה לא יין אכשר אלא משום דכל הני עיזי צרייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי צרייתא הכי אית להו יין ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולוה אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי צרייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת כשרה ונראה דאין ראה מזהמות שלנו דשמוכות חלוקות משלהם כדאשכחן בפרק הלוך בזהם (בסויות דף יט:) דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן וצהמות שלנו יולדות לפעמים בשנה שיהי א' אם לא שנאמר דכשיוולדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה מצחי עינוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוניתא מנטרפת להשלים: אכל

עין משפט ונר מצוה

פ א ב מיי פ"ז מהל' שחיטה הלי"א סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו סעי' ג:

פא ב מיי שם פ"ח ה"א סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לה סעיף ב ובהג"ה: ד [מיי] שם הלכה ב ג טוש"ע שם סעיף אן: **פב** ה ו מיי שם ה"א טוש"ע שם סעיף ג:

שיטה מקובצת

אל כל הני חיוי ברייתא ואמרי לה כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו: ס' כעיוניתא דוורדא או בין שתי: ג' ברייתא רעות באפך ואמרי לה ברייתא בריאות ושמונות: ז' דוורדא על שם שהיא קלישתא ואדומה: ס' ובתשובת הגאונים הבבליים: ו' ואותן הראויות להיות חסרו והואי לה: ו' מגינה על הנקב ניחא אבל א"כ בחתם: ו' דאי מתרמי דמכבצא חוה טריף: ט' אי לא סבך מאי טרפה כו' כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סרוכות ושוככות אצל צלעות או בבשר: ו' לפה צריך נפיהה כיון דלא מתפרק: יא' אי לאו דאמרי' וכו'. ג"כ י"א אבל אם אמרי' דאין סרכה אלא מחמת נקב אתי שפיר הא דבקינן בנפיהה וכו': יב' והר"ד משה דפונטייוו הנוכר בערוך: יג' אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא לאוני: יד' דברי קבלה וכן פסק רבינו חננאל וכתב דאי מהדר לה הודרנא כשרה הסיד: טו' דהא גופה לא אכשריין אלא: טז' ולא הוה סבר רב אשי למטרפה דהא כולוה הכי אית להו אלא ודאי אפי' על השנייה קאמר דכשרה:

רבינו גרשום

בבועא דלא אמרין נקיבין בועא אחריתי אם דמו הנקבים להדדי דאמרין לאחר שחיטה ניקבה ותהא כשרה אבל אולינן לחומרא ואמרין קודם שחיטה הוא: הני תרתי בועי דריאה דסמיכין להדדי כו' דאמרין כיון דסמיכין להדדי [חיישין] שמא יש נקב ביניהם ולא אתי מידי לסתומי הנקב: ואי לא תרתי אינון וטרפה כלומר דאמרין נקב ביניהם: כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו ואיכא דאמרי כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו:

מסורת הש"ס

(א) [לקמן נה: ב] [עין פרש"י ציננות קבד. ד"ה תנא] תניא היא האס היא טרפחת היא שלפוחית: ואסרו להם לא גרסינן. ובשני הרגלים לא אמרו להם כלום ובשלישי עמדו למנין ורבו המתירין והתירוהו: **הסמוכה חוששין לה**. שמה ניקבה אלא תלינן ריעותא בדופן ואמרינן דופן זה מכה היתה זו וכשחיתה קלטא הריאה אכלה: **העלתה**. הריאה: **למחין**. מלג"ץ סביבות סמיכתה לדופן הואיל וחזינן דה ריעותא תלינן למכה

ענין רש"י

מרי"ץ [מדר"ר"ץ]. רקס. מלג"ץ. פצעים.

מוסף רש"י

שלפוחית. כל שלפוחית היא ושו"ה"ה כעין אותה של דג כדאמרין במס' ע"ז (מ: בלילפוחה, גבי עזרי דגים, ואם של במתה כולה עשויה אצטבעות, מחמת מורי [ובחיים מ:]). התליע כבד. שם דה תולעין [הפרדס עמ' קסב]. ג' רגלים: שהיו תלמדיה חכמים נקבצים לשמיע דרשה הלכות פסח בנסא, ובמשנות הגאונים מלאמי כל הך ריגיל דלאמראי אורח ויס שמע זו דאס גדול קובעם אורח לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אורח ויס מתקבלים תלמידי חכמים מכל סביביו ונאס על קברו עם שאר העם להשגיח שיהיה שם [יבמות קכב:]. דסריבן להדיא. דסמיך להדיא על ידי סירכא [הפרדס עמ' קסא]. לית להו בדיקוחא. שסירכא זו מחמת נקב היא צאה שממון שהריאה שואבת כל מיני מנקה והשקפה נעשה ענ בחוזה כמין גליריא ויואל מעט מעט דרך הנקב נקפה ונעשה קרום, כך מלאמי בתשובת הגאונים, ואס"פ שהוא סוסם הנקב ואין מנואל רוח הא אמתן קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום שסופו ליסתר [על"ר מ:]. שהוא שוחת. שמתממיות התאה ויאל דרך הנקב ושכוער ויאל דרך הנקב ויאלחי אינו יורה כחן וק"ל [ומגיה] (טו). שכבת זרע שאין יורה כחן אינו מזרע [יבמות ו:]. דאינו קרום. משום דהדר תופסת [יבמות ו:]. שסופו ליסתר [על"ר מ:]. וכבד סותמחה. שנקובה במקום דיוקנה כבדד וזיטור הכבד סותר חת הנקב [על"ר מ:].

שיטה מקובצת

(א) שלפוחית האם שהולד מונח בה: **ב** במשכו מן הדופן ומפרקי' לריאה מן הדופן הסייד: **ג** אילו אנקיב דופן להדי ריאה כנגד נקב הריאה: **ד** קסגי לשון פוסע: **ה** נקיב הדקן ורש בבבלי נקיב הדקן ורש מתירין ומפרשין דהיינו שלפוחי' הסייד: **ו** דחליש פומיה היינו כשלא: **ז** וכן נראה מדפדפי' לעיל עלה אהעלתה צמחים: **ח** ושמא אי זה רבינא שתמא בשבלי התלמוד:

שלפוחית. אוקרוס שהולד מונח זה ובלע"ז מרי"ץ. לקמן צפירקין דף נה: תניא היא האס היא טרפחת היא שלפוחית: ואסרו להם לא גרסינן. ובשני הרגלים לא אמרו להם כלום ובשלישי עמדו למנין לדופן. דיוקה צלעות: אין

א שלפוחית שלה כשרה התליע כבד שלה

זה היה מעשה ועלו עליה בני עסיא **ג'** רגלים ליבנה לרגל שלישי בהתירוה להם: אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לדופן אין חוששין לה העלתה צמחים חוששין לה מר יהודה משמיה דאבימי אמר יאחד זה ואחד זה חוששין לה היכי עבדינן אמר רבא רבין בר שבא אסברה לי מיייתנין סבינא דחליש פומיה ומפרקינן לה אי איכא ריעותא בדופן תלינן בתר דופן ואי לא מחמת ריאה היא וטרפה **ה'** ואע"ג דלא קא מפקא זיקא רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה בפשורי אמר ליה מר זוטרא בריה דרב הונא בריה דרב פפי לרבינא הא דרב נחמיה בריה דרב יוסף אתון אהא מתנייתו לה אנן אדרבא מתנינן לה **ו'** דאמר רבא הני תרתי אוני דריאה דסריבן להדי לית להו בדיקוחא לאכשורי רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה בפשורי מתקיף לה רב אשי האי מאי בשלמא הכא תלינן בדופן וכשרה אבל התם אי האי נקיב טרפה ואי האי נקיב טרפה ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה לא קשיא התם במקום רביתא הכא שלא במקום רביתא והיכא מקום רביתא חיתוכי דאוני גופא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן יריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה אמר רבינא והוא דסביך בבשרא אמר ליה רב יוסף לרבינא ואי לא סביך מאי טרפה אלמא אמרינן נקובה היא אי הכי כי סביך נמי דהא **ו'** יתניא ניקב פסול מפני שהוא שותת נסתם כשר מפני שהוא מוליד וזהו פסול שחוזר להכשירו וזהו למעוטי מאי לאו למעוטי כה"ג לא למעוטי **ו'**קרום שעלה מחמת מכה בריאה דאינו קרום מתקיף לה רב עוקבא בר חמא אילו אינקיב בדופן להדה מאי טרפה ליתני נקובת הדופן ולישעמיק הא **ו'** דאמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה אילו אינקיב כבד **ז'** להדה מאי טרפה ליתני נקובת הכבד אלא כי ניקבה דלאו מיניה מיטרפא לא קתני ה"ג כיון דלאו מיניה מיטרפא לא קתני בעא מיניה רבה בר בר חנה משמואל העלתה צמחין מהו א"ל כשרה א"ל אף אני אומר כן אלא שהתלמידים מזדונין בדבר דאמר רב מתנא **ב'**מליא מוגלא טרפה מים זכים כשרה אמר ליה ההיא בבוליא אתמר רבי יצחק בר יוסף הוה קאזיל בתריה דרבי ירמיה בשוקא דטבחי חזנהו להנך דקיימין צמחי צמחי אמר ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פריטי אמר ליה אקפן אנא אמר ליה מה אעביר לך דכי אתו לקמיה דרבי יוחנן משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון דמורי בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון להיתירא וליה לא סבירא ליה אמר רבא כי הוה מסגינן בתריה דרב נחמן **ז'** בשוקא דגלדאי

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מח.

עין משפט

נר מצוה

קב א מיי פ"ח מהל' שמיטה הל' דה סמג עשין פז טוש"ע יו"ד סי' מה סעי' ב:

קב ב מיי פ"ו מהל' שמיטה הל"ע סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' מה סעיף ד:

קב ג מיי שם פ"ו הל"ה סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף כז וע"ש:

קב ד ה מיי שם הלכה ג ד ונפ"ח הל' ין

טוש"ע שם סעיף יח:

קב ו מיי פרק טז מהל' אסורי ביאה הל"ה סמג לאון קי טוש"ע אה"ע סימן ה סעיף ד:

קב ז מיי פ"ו מהל' שמיטה הל"ג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו ס"ג:

קב ח ט מיי פ"ו מהל' שמיטה הל"י ונפ"ח

ה"ה סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו סעי' ה:

הגהות חב"ח

(א) גבי וטרפה (וא"ע) דלא קא מפקא זיקא) מא"מ וי"ב מ"א אין זה:

רבינו גרשום

שלפוחית זו האם כדבעינן למימר [לקמן דף נה:]: ריאה הסמוכה לדופן כלומר דסרוכה לדופן. העלתה צמחין חוששין לה שמא ניקב. דחליש פומיה כלומר סבינא חרופא: כאן במקום רביית כלומר שומדות בדרחוק וזו מקום חיתוכה דאוני דאמרינן מרוב דרוח נסרחה לדופן אבל [שלא] במקום רבייתא מייתנין סבינא דחליש שמא ניקב. דחליש פומיה כלומר סבינא חרופא: ורב נחמן בריה דרב יוסף בדיק לה בפשורי כלומר אע"ג דאיכא ריעותא בדופן בדיק לה בפשורי אי לא שלט ביה זיקא כשרה ואי לא טרפה. אבל הכא אי האי אינקיב טרפה אי האי אינקיב טרפה כלומר אי האי אונא אינקיב טרפה אי האי אונא אינקיב פסול מפני [שהוא] שותת כלומר ואינו יורה כחן ולענין דרות שפכה מיירי. נסתם כשר מפני שהוא מוליד **(ב)** כלומר דאינקיב אפי' סביך בבשרא טרפה. אלא כל ניקבה דלא מיניה מיטרפא כלומר בשביל נקב הכבד ובשביל נקב הדופן לא איטרפא אלא ניקב הכבד כנגד המרה שניקבה טרפה בטעם שאין למרה דמגין לה נקב הדופן נמי לא מיטרפא בשביל דופן אלא מטעם שאין לריאה שניקבה להדיא לסתום הנקב. אקפן אנא כל"י אני אהיה לך ערב בשוקא:

(ג) נבלה דל"ל מאי לאו למעוטי כה"ג. כלומר דאי נקיב אפי' סביך צנישלא טרפה.

שלפוחית. היינו צמקוס שהולד מונח אצל ניקב כיס השתן או ניטל טרפה ומה שלא הזכיר לא במשנה ולא בגמרא שמה הוי ככלל ניקבו הדקין **ב'**: **מיי"ת ינן** סבינא דחליש פומיה. ודהיינו כשלא העלתה צמחים אצל העלתה צמחים אפילו איכא ריעותא בדופן לא תלינן בדופן: **רב** נחמיה בריה דרב יוסף בדיק **ז'**ה בפשורי. אאיכא ריעותא בדופן קאי כדפירש צקונטרס ועמה נוהגין להטריף כל הסירכות ואין צודקין אותן לא בדופן ולא בפשורי: **אמר רבינא** והוא דסביך בבשרא. פירוש נאחו ומסוכן היטב

בבשר כמו **ט** אמר מסוכן ולהכי נקט סביך ולא נקט סריך ובתשובת רב שר שלום גאון כתב דצין סריך וסביך וצין לא סביך וסריך כשרה ולית הלכתא כרבינא אלא כרב נחמן דאמר ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה ומשמע ממוך דכריז דרבינא לא צא לפרש דכריז של רב נחמן אלא סברא דנפשיה קאמר וכן נראה מדפריך **ז'** עליה דהעלתה צמחים חוששין לה ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב נחמן ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה ולא משני הא דסביך הא דלא סביך ועוד מדפריך רב יוסף לרבינא ולא לרב נחמן משמע דלרב נחמן לא בעי לא סביך ולא סריך ואין נקב פוסל שם שדופן סותמתו ומיהו לא ידעינן מנא ליה שלא יהא הלכה כרבינא שהוא תמרא ושמא אין זה רבינא סתמא יתשהוא צכל הש"ס שהיה חצירו של רב אשי שגולד ציוס שמת רצא מדבא רב יוסף להשיב על דכריז ובהלכות טרפות של רבינו גרשום כתב דריאה הסמוכה לדופן אף צמקוס רביתייהו דאוני וסרוכה וסצוכה בבשר שצין הנלעות או צלעות עמנן דדקינא להו צנפיסה עס הצלעות או גוררין בבשר עס הסירכא ומנפחין לה אס עולה צנפיסה כשרה דכיון שהסירכא קיימת וסותמת כל הנקב לא יתפרק עוד כיון דצמקוס רביתייהו קיימא וצקונטרס פירש דסביך בבשרא היינו דוקא בבשר שצין הצלעות אצל קרום שע"ה מחמת מכה בריאה. ה"נ הוה מזי למימר למעוטי שלא צמקוס רביתייהו: **העל"תה צמחין מהו אמר ליה בשרה**. והא דאמר לעיל דחוששין לה היינו צסרוכה לדופן דמוכחא מילתא שהסירכא מחמת נקב שדרה

מיטרפא לא קתני בעא מיניה רבה בר בר חנה משמואל העלתה צמחין מהו א"ל כשרה א"ל אף אני אומר כן אלא שהתלמידים מזדונין בדבר דאמר רב מתנא **ב'**מליא מוגלא טרפה מים זכים כשרה אמר ליה ההיא בבוליא אתמר רבי יצחק בר יוסף הוה קאזיל בתריה דרבי ירמיה בשוקא דטבחי חזנהו להנך דקיימין צמחי צמחי אמר ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פריטי אמר ליה אקפן אנא אמר ליה מה אעביר לך דכי אתו לקמיה דרבי יוחנן משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון דמורי בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון להיתירא וליה לא סבירא ליה אמר רבא כי הוה מסגינן בתריה דרב נחמן **ז'** בשוקא דגלדאי

דגלדאי: **רואה** היה לדעת אס יכשירה ואס לאו: **לויס לא סבירא ליה**. לרבי יוחנן לא סבירא ליה לאכשורי ומיטרף נמי לא הוה טריף לה ניהלייהו דלא שמיעא ליה מרציה: **מסגינן**. אולנין. יחסגיני לשון פוסע: דגלדאי